

Examenvragen (2)

1. Hoe kan lastenverlichting leiden tot meer bestedingen?

Als de overheid de lasten van de burgers verlicht door de belastingen te verlagen neemt het beschikbaar inkomen van de burgers toe. Door een stijging van het beschikbaar inkomen neemt de consumptie toe en dus de bestedingen.

2. Waarom leidt een garantieprijs tot een aanbodoverschot?

Een garantieprijs wordt de Nederlandse boeren gegeven door de overheid voor hun landbouwproducten. De garantieprijs ligt hoger dan de evenwichtsprijs. Bij de evenwichtsprijs zijn gevraagde en aangeboden hoeveelheid aan elkaar gelijk. Bij een hogere prijs is de gevraagde hoeveelheid lager en de aangeboden hoeveelheid hoger.

3. Hoe kan de overheid deze garantieprijs handhaven als de wereldmarktprijs veel lager ligt?

De overheid verstrekt exportsubsidies om het aanbodoverschot op de wereldmarkt te verkopen. Boeren krijgen dus het verschil tussen de wereldmarktprijs en de garantieprijs in de vorm van een exportsubsidie. Op die manier krijgen de boeren voor hun export net zo veel als voor de producten die ze verkopen op de binnenlandse markt voor de garantieprijs.

De import van goederen is onderhevig aan een importtarief. Hierdoor kan de import niet concurreren met de binnenlandse markt.

4. Waarom is een te geringe groei van de beroepsbevolking nadelig voor de concurrentiepositie van het bedrijfsleven?

Als de beroepsbevolking te weinig stijgt ontstaat er krapte op de arbeidsmarkt. Door deze krapte op de arbeidsmarkt stijgen de lonen. Hierdoor worden onze producten duurder. Dit is nadelig voor onze concurrentiepositie.

5. Hoe kan door een afname van de werkloosheid de participatiegraad stijgen?

Als de werkloosheid daalt moedigt dat mensen aan zich aan te bieden op de arbeidsmarkt. Dit wordt het aanmoedigingseffect of het aanzuigeffect genoemd. Mensen die zich aanbieden op de arbeidsmarkt participeren (ook al vinden ze geen baan).

6. Leg uit dat een regering een procyclisch beleid voert als zij belastingmeevallers gebruikt voor lastenverlichting.

Belastingmeevallers zijn belastinginkomsten die ontstaan doordat het nationaal inkomen hoger uitvalt dan verwacht. Als dit geld gebruikt wordt voor lastenverlichting zullen de bestedingen nog een extra impuls krijgen. Hierdoor zal het nationaal product en dus het nationaal inkomen nog sterker stijgen.

Een procyclisch beleid is een beleid dat de conjunctuurcyclus versterkt.

7. Leg uit dat ons progressief belastingstelsel anticyclisch werkt.

Als het nationaal inkomen stijgt (opgaande conjunctuur) moeten we met z'n allen relatief meer belasting betalen (progressief tarief). Deze hogere belasting remt onze bestedingen iets af. Hierdoor wordt de groei van het nationaal product en dus van het nationaal inkomen afgeremd.

8. Leg uit hoe ons stelsel van sociale verzekeringen anticyclisch werkt.

Als het nationaal inkomen daalt en mensen worden werkloos dan krijgen ze een uitkering waardoor hun bestedingen op peil worden gehouden. Dit geeft een zekere impuls aan de nationale productie.

9. Hoe kan een hoge liquiditeit van de algemene banken de effectiviteit van het monetaire beleid van de centrale bank verminderen.

Het monetaire beleid van de centrale bank is gericht op het reguleren van de geldhoeveelheid. Stel dat de centrale bank de geldhoeveelheid wil verkleinen. Dit kan ze doen door de rente te verhogen. Maar als de algemene banken genoeg geld in kas hebben hoeven ze helemaal niet te lenen bij de centrale bank. De hogere rente heeft dan geen invloed op het gedrag van de algemene banken.
(De centrale bank lost dit probleem op door de banken te verplichten een deel van haar liquiditeiten te storten op een rekening bij de centrale bank.)

10. Waarom moet je om prijsdiscriminatie te kunnen toepassen goed gescheiden markten hebben?

Prijsdiscriminatie betekent verschillende prijzen berekenen aan verschillende mensen voor hetzelfde product. Dit kan alleen als de groepen die een verschillende prijs betalen van elkaar gescheiden kunnen worden. Immers anders zal iedereen tot de groep gaan behoren die de lagere prijs betaalt.

Een mogelijkheid van een scheiding van de markt kan een scheiding op leeftijd zijn.

11. Er wordt overwogen een aandelenstrook aan te leggen. Aan een bestaande snelweg wordt een extra strook toegevoegd. Het geld wordt bijeengebracht door de verkoop van aandelen. Alleen de bezitters van een aandeel mogen er gebruik van maken. Waarom is hier sprake van het profijtbeginsel?

Volgens het profijtbeginsel betaalt degene die profiteert. Aangezien de mensen die hebben betaald op de rijstrook mogen en er dus van profiteren, hebben we hier van doen met het profijtbeginsel.

12. Zullen er hier ook positieve externe effecten optreden?

De andere rijstroken zullen rustiger worden. Andere weggebruikers profiteren dus ook terwijl zij daarvoor niet hebben betaald.

13. Zijn er ook negatieve externe effecten?

Een extra rijstrook belast het milieu. Andere mensen hebben hier dus last van en dat betekent dat een deel van de kosten door derden gedragen wordt. Deze kosten komen niet tot uitdrukking in de prijs van het product.

14. Hoe kan de overheid via belastingpolitiek een bijdrage leveren aan het verkleinen van het tekort op de betalingsbalans?

Als de overheid de belasting verhoogt zal zij de bestedingen in het land afremmen. Als mensen minder gaan besteden gaan ze ook minder importeren. Als de importen dalen en de export blijft gelijk wordt het tekort op de betalingsbalans kleiner.

15. Hoe kan de centrale bank via de geldmarkt de bestedingsinflatie in een land afremmen?

Als de centrale bank de rente verhoogt op de geldmarkt zullen de bestedingen dalen (lenen wordt namelijk duurder). Als de bestedingen dalen zal de inflatie afnemen.

16. Hoe moet de centrale bank ingrijpen als er een vaste wisselkoers is en de koers van de munt het bovenste interventiepunt overschrijdt?

Als het bovenste interventiepunt wordt overschreden wordt er veel vraag naar de munt uitgeoefend. Het aanbod is niet toereikend. De centrale bank zal de eigen munt moeten aanbieden. Ze moet dus de vreemde valuta kopen.

17. Hoe kunnen stijgende lonen de economische groei aantasten?

Als de lonen stijgen wordt produceren duurder. Dit betekent dat de prijs van de producten zal stijgen. Hierdoor verslechtert de concurrentiepositie. De export zal dalen. Dalende export betekent een lagere productie. De groei neemt af.

18. Hoe kan een opgaande conjunctuur leiden tot hogere loonkosten?

In een opgaande conjunctuur ontstaat er krapte op de arbeidsmarkt. Door de krapte op de arbeidsmarkt stijgen de lonen.

19. Waarom is het nadelig als de lonen sterker stijgen dan de arbeidsproductiviteit?

Als de lonen sterker stijgen dan de arbeidsproductiviteit nemen de loonkosten per eenheid product toe. De producten worden dus duurder. De concurrentiepositie verslechtert.

20. Noem een structurele ontwikkeling die er in de afgelopen dertig jaar voor heeft gezorgd dat meer arbeidsplaatsen ingenomen worden door vrouwen.

Als het om structurele ontwikkelingen gaat moet je de oorzaak aan de aanbodkant zoeken. Dus bijvoorbeeld: er worden meer diensten geproduceerd. Of: het opleidingsniveau van vrouwen is gestegen. Of: er wordt meer in deeltijd gewerkt.